

Реалізація

права на об'єднання громадян

В. Г. Горлов

начальник Головного управління юстиції
у Запорізькій області

Стаття 1 Конституції України зазначає, що Україна є суверенною, незалежною, демократичною, соціальною та правовою державою. Це ознаки країни, в якій панує закон, шанобливе ставлення до нього, де найвищою соціальною цінністю є людина, її життя, здоров'я, честь та гідність, де реально існує громадянське суспільство й реальна можливість реалізації своїх прав. Тому ми чітко повинні розуміти, що маємо гарантії в розвитку своєї особистості та українського суспільства.

Усі громадяни рівні перед законом та мають однаковий обсяг невід'ємних прав у всіх сферах спільного людського існування, що відображається в загальнодержавній політиці країни. Держава сприяє розвитку політичної та громадської активності, творчої ініціативи громадян.

Загальна декларація прав людини, Конституція України, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод гарантує невід'ємне право на свободу об'єднань громадян. Адже, об'єднавшись, громадяни можуть ефек-

тивніше захищати та задовольняти свої законні соціальні, економічні, творчі, науково-культурні та інші інтереси.

22 березня 2012 року Верховна Рада прийняла Закон України «Про громадські об'єднання», який вступив в дію 1 січня 2013 р.

Попередній Закон України «Про об'єднання громадян» був прийнятий ще у 1992 р., він давав тільки «базові» основи для того, щоб створити громадську організацію та брати участь в її діяльності в Україні. Як згодом виявилось, порівняно із законами інших європейських держав, цей закон не давав можливості подальшого розвитку громадським організаціям в Україні, залучення нових учасників, роботи із населенням, пошуку і забезпечення коштів для стабільної роботи.

Протягом 2010-2012 років був розроблений та прийнятий текст закону, що дає нові можливості для розвитку.

На сьогодні порядок створення громадського об'єднання регламентується такими основними нормативно-правовими актами:

- Законом України «Про громадські об'єднання» (далі – Закон);
- Законом України «Про державну реєстрацію юридичних та фізичних осіб – підприємців».

Відповідно до Закону,

громадське об'єднання – це добровільне об'єднання фізичних осіб та/або юридичних осіб приватного права для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних, та інших інтересів.

При цьому громадське об'єднання за організаційно-правовою формою утворюється як громадська організація (громадське об'єднання, засновниками та членами (учасниками) якого є фізичні особи) або громадська спілка (громадське об'єднання, засновниками якого є юридичні особи приватного права, а членами (учасниками) можуть бути юридичні особи приватного права та фізичні особи).

Реєстрація громадських об'єднань здійснюється безоплатно органами виконавчої влади, на які відповідно до законодавства покладені повноваження з питань реєстрації громадських об'єднань, за місцезнаходженням громадського об'єднання, а плата справляється лише за внесення змін до статуту, видачу дубліката оригіналу свідоцтва про реєстрацію чи статуту громадського об'єднання.

Громадські організації і громадські спілки можуть здійснювати діяльність як юридичні особи приватного права, так і без статусу юридичної особи.

Також Законом визначено право громадських об'єднань на участь у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування для проведення консультацій з громадськими об'єднаннями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності.

Новим Законом передбачено такі нововведення у сфері діяльності громадських об'єднань:

- знижено вік для засновників молодіжної громадської організації – з 15 років до 14 років;
- закріплено право юридичних осіб приватного права бути засновника-

ми громадських об'єднань, утворених у формі громадських спілок;

- за громадськими об'єднаннями зі статусом юридичної особи закріплено право на здійснення підприємницької діяльності безпосередньо, якщо це передбачено статутом громадського об'єднання, або через створені в порядку, передбаченому законом, юридичні особи (товариства, підприємства), якщо така діяльність відповідає меті (цілям) громадського об'єднання та сприяє її досягненню;

- більш детально врегульовано порядок утворення громадського об'єднання, встановлено вимоги до протоколу установчих зборів;

- більш детально врегульовано процедуру реєстрації громадського об'єднання та відмови у такій, в т. ч. встановлено на нормативному рівні строк розгляду документів для реєстрації (7 днів), передбачено необхідність інформування уповноваженим органом з питань реєстрації засновників про заснування чи відмову у такій рекомендованим листом із повідомленням про вручення, із наданням мотивованого рішення, посилаючись на відповідний закон.

Таким чином, реалізуючи норми Закону, держава сприяє активній громадській самоорганізації, розуміючи, що

громадські об'єднання – це рушійна сила, спосіб змін у суспільстві, ефективний інструмент реалізації та захисту спільних інтересів, які охороняються та гарантуються Конституцією України.